

Første Afdeling.

Familieforhold, Skolegang, Tyendeforhold og Umyndighedsforhold, samt Værnepligt.

Syvende Kapitel. Om Værnepligt.

Pligten at deeltage i Fædrelandets Forsvar, der forhen, hvad Landkrigstjenesten angik, ikkun paalaae bondefødte Personer, er nu gjort almindelig for alle Rigets Indvaanere ved efterfølgende

Lov om almindelig Værnepligt af 12 Febr. 1849

I

Almindelige Bestemmelser.

1. Alle Mandspersoner, der have Indfødsret i Kongeriget Danmark, ere, uden Hensyn til Stand eller Herkomst, Værnepligten underkastede. Den samme Forpligtelse paahviler ogsaa Udlændinge, der have erhvervet fast Hjem her i Riget, forsaavidt ingen Konvention med en fremmed Stat eller noget undersaatligt Forhold til en saadan maatte være til Hinder derfor (§ 1). - Personer, der ere fødte paa Island, Færøerne eller Kolonierne, ere kun Værnepligten undergivne, naar de erhvervet fast Hjem nogetsteds i Danmark (§ 2), og da Bornholm har sit særegne Forsvarsvæsen, ere de, som ere fødte sammesteds, ikkun den sædvanlige Værnepligt underkastede, saafremt de tage Ophold noget andet Sted i Danmark i en saadan Alder, at Værnepligtens Opfyldelse endnu kan fordres (§ 3).

2. De, der efter de forhen gjældende Anordninger vare fritagne for Værnepligt, hvad enten saadan Frihed var grundet paa Fødsel eller senere erhvervet, navnlig ved Indbetaling af en Kjendelse til Landmilicefonden eller Søindrulleringsfonden, ere, forsaavidt de ere fødte 1826 eller senere, Værnepligten underkastede lige med den forrige værnepligtige Befolkning. De, derimod, som ere fødte forinden den 1ste Januar 1826, forblive i Besiddelse af

den tidligere erhvervede Frihed. - Naar Nogen, der i Henhold til den tidligere Lovgivning er bleven fritagen ved Indbetaling af en Kjendelse, skulde blive udskreven til activ Tjeneste, bliver den erlagte Kjendelse at tilbagebetale ham, saafremt den er bleven indbetalt forinden Udstedelse af Plakaterne af 10 og 27 Juli 1846. (§ 4 og 5).

Værnepligtige, der ere fødte førend 4 Januar 1826 og i Henhold til den tidligere Lovgivning have erhvervet Fritagelse for Udskrivning, saasom hjælpende Gaardmandssønner, Seminarister, Landhuusholdningsselskabets Elever i Fredstid m. fl., vedblive at beholde denne Frihed, saalænge der ikke indtræder en saadan Forandring i deres Stilling, som efter den tidligere Lovgivning vilde inddrage dem under Udskrivningen (Justitsm. Skr. 15 Mai 1819).

3. Enhver, der har modtaget den geistlige Ordination eller er fast ansat som Skolelærer, er fritagen for al Krigstjeneste og udslettes af Rullen. Den samme Fritagelse gjælder og alle af Staten anerkjendte Religionssamfunds Geistlige (§ 6).

Som fast ansatte og derfor for Udskrivning fritagne Skolelærere ere efter Justitsm. Cirkulaire af 26 Marts 1849 Følgende at betragte:

1) Skolelærere ved Landsbyskoler, der ere forsynede med Kaldsbrev og Kollats, hvad enten de ere eneste eller første Lærere, eller saakaldte Andenlærere;

2) Lærere ved Borger- og Almueskoler i Kjøbstæderne., der enten ere forsynede med Kaldsbrev og Kollats, eller hvem formelige Beskikkelsesbreve af vedkommende Skoledirektioner ere meddeelte;

3) Lærere ved borgerlige Realskoler i Kjøbstæderne, med Undtagelse af Aarhus, Helsingør og Vordingborg, der ligeledes ere forsynede med Kaldsbrev og Kollats, eller med formelige Beskikkelsesbreve;

4) Lærere ved Borger- og Almueskolerne i Kjøbenhavn, der ere beskikkede ved en Skrivelse fra den Kgl. Direktion for Borger- og Almueskolevæsenet, eller den administrerende Direktion for Kjøbenhavns Fattigvæsen, til Lærere ved bemeldte Skoler, naar de i bemeldte Skrivelse ikke ere betegnede som konstituerede Lærere eller Timelærere.

- Derimod kunne Adjunkterne ved de lærde Skoler, Lærere ved Realskolerne i Aarhus, Helsingør og Vordingborg, der sættes i Klasse med de lærde Skoler, samt Hjælperlærere ved Landsbyskoler, ikke betragtes som fast ansatte Skolelærere, hvilket ligeledes gjælder om saadanne Lærere ved offentlige Skoler paa Landet og i Kjøbstæderne, der kun ere konstituerede.

4. Saadanne, som ere dømt paa Æren eller have lidt Straf af offentligt Arbeide, ansees som uværdige til at tjene i Armeen eller paa Flaaden, og ere udelukkede af samme; men ere derfor ikke fritagne for i fornødent Fald at anvendes ved farlige

Arbejdskommandoer og deslige, i hvilket Øiemed de forblive staaende i Rullen, indtil de opnaae den Alder, med hvilken Værnepligten i Almindelighed skal op-høre (§ 7).

5. Enhver Mandsperson skal, saasnart han er konfirmeret, indføres i Lægdsrullen, til hvilken Ende Sognepræsten har at gjøre behørig Anmeldelse om de konfirmerede Drengene. Bekjendere af andre Konfessioner end den evangelistlutherske og den reformeerte skulle, naar de fylde det 15de Aar, anmeldes for Lægsforstanderen, for at indføres i Rullen, under en Mulkt til Fattigvæsenet af 2 Rdr, der gjentages for hvert paafølgende Aar Anmeldelsen forsømmes, indtil de Paagjældende skulle møde for Sessionen. Den samme Forpligtelse paahviler Fremmede, der nedsætte sig her i Riget, saavel med Hensyn til dem selv som deres Børn, forsaauidt de ere under 30 Aar (§ 9).

Ved Bestemmelsen af en vis Alder, saavel i disse Tilfælde som paa andre Steder i nærværende Lov, hvorefter Rettigheder og Forpligtelser beroe paa en vis Alder, tages kun Hensyn til den saakaldte Lægdsrullealder, nemlig det Aar, som den Paagjældende har fyldt ved Almanakaarets Begyndelse, saa at f. Ex. de i Aaret 1836 fødte ansees som 22-aarige i 1859. (§ 8).

6. Værnepligten opfyldes enten i Landarmeen eller i Søtjenesten, i Overeensstemmelse med de Regler, som indeholdes i det Følgende (§ 11). - Ingen andre Fritagelser eller Begunstigelser med Hensyn til Værnepligtens Opfyldelse kan tilstedes, end de, der have Hjemmel i nærværende almindelige Værnepligtslov (§ 12).

Værnepligtiges Andragende til Justitsministeriet, deres Værnepligt angaaende, bør indeholde Oplysning om det Amt og Lægd, i hvis Rulle Andrageren er indført, samt om hans Nummer i Lægdet, og skulle deslige Andragender, forsaauidt de, der indgive dem, ikke gjøre Tjeneste i Armeen eller Marinen, forsynes med Sessionens Betænkning førend de indkomme til Ministeriet, da de ellers blive henlagte uden Resolution (Cirkl. 24 Jan. 1832).

II

Om Værnepligt i Henseende til Land-Krigstjenesten.

7. Udskrivningen til Hæren skeer paa de anordnede Sessioner, i Overeensstemmelse med de Forskrifter, som nu ere, eller i Fremtiden maatte blive givne. Sessionerne tiltrædes for Landets Vedkommende af et Medlem af Amtsraadet, som dette selv vælger; har et Amt flere Amtsraad, møder et Medlem af hvert. - For Kjøbstædernes Vedkommende vælger Kommunalbestyrelsen i den Kjøbstad, hvor Sessionen afholdes, et Medlem af sin egen Midte til at tiltræde Sessionen (§ 13).

8. Med 22 Aars Alderen indtræder den almindelige Forpligtelse til Landkrigstjenesten, til hvilken Ende i Regelen enhver Landværnepligtig har

personlig at fremstille sig for den med Hensyn til Udskrivningen anordnede Session, til Bedømmelse og Behandling i Overensstemmelse med de i saa Henseende givne Regler (§ 14). For den almindelig anordnede Undersøgelse af Sessionslægerne ere de fritagne, der selv anmelde sig som fuldkommen tjenstdygtige, og derom medbringe en autoriseret Læges Attest (§ 15).

Besigtigelsen af det Mandskab, som angives at være udueligt til Krigstjenesten formedelst Legemsbræk eller ulægelig Sygdom, skal personligen foretages af en af de fungerende Regimentschirurger i Forening med vedkommende Distriktschirurg. Medbragte Lægeattester komme ikke i Betragtning, eller Thingsvidner antages som Beviis, uden for følgende Tilfælde: Slagsyge, Liigfald, Mangel paa Sandsernes Brug, Vanvittighed, uforsætlig Lemlæstelse, samt naar det af Sessionen udtrykkelig fordres (Pl. 15 Juli 1836).

9. De, som ved dette Møde befindes at have saadanne Svagheder eller Mangler, der gjøre dem for stedse uskikkede til Krigstjenesten, har Sessionen strax at udslette af Rullen og at meddele Fripas (§ 11)). - De, der med 22 Aars Alderen ei endnu befindes at have en Høide af 61 Tommer, eller den fornødne Legemsdygtighed, eller som lide af nogen Svaghed eller Legemsfeil, der antages at kunne hæves, og som af den Grund forbigaaes ved Udskrivningen, have atter at møde med 23 Aars Alderen; findes de da endnu at være i lige Tilfælde, møde de med 24 Aars Alderen. Befindes de da tjenstdygtige, behandles de lige med det 22-aarige Mandskab; men de, som ei endnu til den Tid befindes at være tjenstdygtige til den staaende Hær, blive enten at udslette af Rullen, saafremt de findes uskikkede til al Krigstjeneste, eller, forsaavidt de findes brugbare til anden militair Tjeneste, at behandles i Overensstemmelse med § 33. (§ 17).

10. I Fredstid kan Enhver, naar han med den sædvanlige Udskrivningsalder for Sessionen derom fremsætter eller lader fremsætte Begjering, erholde Udslettelse med at behandles til Udskrivning for eet eller flere Aar indtil hans 25de Aar. - Med Udløbet af den tilstaaede Frist har den Vedkommende personlig at fremstille sig og bliver da at behandle lige med de 22-aarige Værnepligtige. Den, som da uden lovligt Forfald udebliver fra Sessionen, betragtes som forlods udskreven; men saafremt han ved senere Undersøgelse skulde befindes at være utjenstdygtig til Soldat, bliver han at tiltale ved Politiretten til at erlægge en Mulct af 10 til 20 Rdr. (§ 18).

11. Det er tilladt Enhver, som ei har opnaaet Udskrivningsalderen, men er 18 Aar eller derover, at indtræde i den staaende Hær som Menig paa de sædvanlige Vilkaar, forsaavidt han har det fornødne Maal og ellers er fuldkommen tjenstdygtig. - Derimod kan den Værnepligtige først med det 21de Aars Alder, naar han saaledes anmelder sig for Sessionen, stedes til Lodtrækning og behandles lige med det 22-aarige Mandskab (§ 19). - Overhovedet tillades det unge Mennesker, som have opnaaet 18 Aars Alderen, og have paataget sig 8 Aars stadig Tjeneste i Hæren i Underofficersklassen eller som Menige, paa denne Maade at udtjene deres Værnepligt; men har Nogen førend det 18de Aar været ansat i saadan Stilling, vil denne tidligere Tid ikke komme ham tilgode. Skulde den Paagjældende udtræde af sin Stilling, forinden han har gjort de 8 Aars

Tjeneste, bliver han, hvis han har tjent 5 Aar eller derover, at overføre til Forstærkningen, men i modsat Fald at behandle lige med den Aldersklasse, til hvilken han efter sin Alder hører (§ 20).

12 Der udskrives aarlig saa meget Mandskab, som Loven fastsætter. (Antallet af det Mandskab, der skal udskrives, fastsættes i Regelen hvert Aar ved en særegen Lov) Fordelingen paa de forskjellige Udskrivningsdistrikter skeer i Forhold til det Antal af tjenstdygtigt Mandskab, der ifølge de paa Sessionen erholdte Oplysninger staaer for Udskrivning. Det udskrevne Mandskab benyttes i Overeensstemmelse med Armeens Organisationsplan (§ 21)

Rekrutternes Repartition eller Fordeling til de forskjellige Troppesafdelinger foretages først efterat Sessionerne over hele Riget ere tilende, og Beretninger afgivne til høiere Vedkommende om Resultaterne deraf. Krigskommissærerne bør derfor meddele Oplysning, ei blot om Antallet af det til Udskrivning behandlede tjenstdygtige Mandskab, men tillige om Antallet af dem, der ere fundne skikkede til hver særskilt Vaabenart, hvorom en Vedtegning bør gjøres i Lodtrækningslisten for hver enkelt Mand. - Paa høiere Sted bestemmes derpaa, ei blot hvormange der af hvert enkelt Amt skulle udskrives til Soldater, men ogsaa hvormange til hver særskilt Vaabenart (Justitsm. Skr. af 15 Mai 1849),

13. Af det tjenstdygtige Mandskab, der staaer for Udskrivning, antages først de, som frivilligt melde sig for at forrette Tjeneste paa de sædvanlige Vilkaar (§ 22). Forsaavidt den tjenstdygtige Udskrivningsmasse er større end det Antal, der udskrives, bliver det at afgjøre ved Lodtrækning mellem de Paagjældende, hvo der strax skal udskrives, og hvo der skal forbigaaes indtil videre.

Lodtrækningen indrettes saaledes, at der for hele Udskrivningsdistriktet trækkes Nummere fra Nr. 1 opad. De, der erholde de lavere Nummere, udskrives fremfor dem, der erholde de høiere Nummere. Hver Mand er berettiget til selv at udtage sit Nummer. For dem, der før Sessionen anmelde og behørig godtgjøre at være forhindrede fra at møde paa Grund af Sygdom eller anden lovlig Forfald, som Sessionen har at bedømme, trækkes Lod af Lægdsmanden (§ 23).

Lodtrækningen foretages alene af det Mandskab, som ved den foregaaende Undersøgelse er befundet maaltidigt og tjenstdygtigt og skeer af det hver Dag paa Sessionen tilstedeværende Udskrivningsmandskab. Omendskjøndt Lodtrækning for hvert enkelt Amt eller Udskrivningsdistrikt foregaaer paa flere Dage efter hinanden, bliver den dog at ansee som een fortsat Handling, til hvilken Ende der ved Sessionens Begyndelse i hvert Udskrivningsdistrikt bliver i Lodtrækningsapparatet at nedlægge saa stort et Antal med Amtets Mærke forsynede Lodder, som rundelig svarer til det Antal Tjenstdygtige, der kan antages at findes i Distriktet. Efter endt Lodtrækning hver Dag bliver Tromlen at forsegle af Sessionen og at tage i Bevaring af Krigskommissæren indtil den følgende Sessionsdag aabnes for atter at benyttes. De Nummere, som da den sidste Dag blive tilbage i Tromlen som ei udtrukne, udtages og noteres af Sessionen, men udfalde af Følgerækken. Derefter forfattes en Lodtrækningsliste, der angiver den Følgeorden, hvori Mandskabet, under Iagttagelse af dets

Qualification til de særskilte Vaabenarter, blive at indkalde til Krigstjenesten. De, som enten paa Grund af egen Begjering eller formedelst Udeblivelse fra Sessionen forlods udskrives, anføres først paa Listen, hvorved de Øvrige. der have deeltaget i Lodtrækningen, skydes saamange Nummere tilbage. Forsaavidt der mellem dem, der have erholdt de lavere Nummere, findes Flere med Vedtegning om at være tjenlige til Garden, Kavalleriet, eller nogen anden Vaabenart, hvortil der udfordres en særegen Tjenstdygtighed, end der behøves til at forsyne disse Vaabenarter med det normerede Antal ordinære Rekrutter og Overcomplete, blive disse Flere, naar de iøvrigt efter deres Stilling i Nummerrækken maa betragtes som udskrevne, at anvende til en Vaabenart, hvortil der ikke udfordres nogen særegen Tjenstdygtighed, navnlig til Infanteriet. Men forsaavidt der blandt det Antal, som har trukket absolut Soldaterlod, ikke skulde findes saamange, som behøves til Cornplettering af ommeldte særskilte Vaabenarter, bliver det til disse Vaabenarter fornødne Mandskab at udtage af dem, som efter deres Nummer og Vedtegning staae nærmest for Tour dertil. - Naar Lodden til at udskrives træffer Nogen, der paa Grund af Sygdom eller andet lovligt Forfald er udebleven fra Sessionen, og saaledes ikke er bedømt af denne, bliver han at anvende til Infanteriet. - Lodtrækningslisterne trykkes og tilstilles samtlige Lægdsforstandere og Lægds mænd i Distriktet, for at Enhver kan overbevise sig om, at det er gaaet rigtig til, og kundgjøres desuden i Berlingske Tidende og i vedkommende privilegerede Provindsialavis. (Justitsm. Skr. af 45 Mai 1849).

Ligesom de paa Sessionen udtrukne Nummere afgjøre, hvo der skal indkaldes og hvo ikke, idet de lavere Nummere indkaldes fremfor de høiere, saaledes ville ogsaa de, der have trukket de lavere Nummere, forsaavidt de besidde den fornødne Tjenstdygtighed, fremfor dem, der have trukket de høiere Nummere, være at anvende til de Stillinger, i hvilke Tjenesten efter sin Beskaffenhed og Tjenestetidens Længde er strengest. Det indbyrdes Forhold i denne Henseende finder Sted i følgende Orden: 1) Garden til Hest; 2) Garden til Fods; 3) Ingeniørtropperne; 4) Artilleriets Constabler; 5) Cavalleriet; 6) Artilleriets Trainkonstabler; 7) Infanteri og Jægere. (Justitsm. Skr. af 42 Nov. 1849).

14. Den, der paa Grund af sit udtrukne høiere Nummer ei strax udtages til Soldat, skal dog være pligtig, om fornødent, at underkastes Vaabenøvelse, og bliver at betragte som overcomplet Soldat, saaledes, at han i Løbet af Aaret, indtil næste Sessions Afholdelse kan indkaldes til Dækning af opstaaede Vacancer. De, der ei saaledes i Løbet af Aaret ere blevne anvendte, ansættes paa næste Session i Forstærkningen, men kunne dog endnu i eet Aar underkastes Udskrivning til den staaende Hær, saafremt Aarets Mandskab ikke maatte være tilstrækkeligt til den bestemte Udskrivning. I saadant Tilfælde anvendes den yngre Aldersklasse fremfor den ældre. For dem, der saaledes senere udtages, beregnes Tjenestetiden ligesom for den Aldersklasse, med hvilken de have mødt til Lodtrækning. Saadant Mandskab kan, naar 2 Aar ere forløbne, efterat det har mødt til Lodtrækning, i Fredstid ikke mere udskrives (§ 24).

15. Den, der i Fredstid uden lovligt Forfald udebliver fra den Session, hvor han skulde behandles til Udskrivning, udskrives forlods til næste Session, saafremt

han befindes tjenstdygtig. men i modsat Fald bliver han at ansee ved Politiretten med en Mulct af 10 til 20 Rd. Den, som uden lovligt Forfald ogsaa udebliver anden Gang fra Sessionen, skal, naar han antræffes inden den paafølgende Session og befindes tjenstdygtig, afgives til vedkommende Troppeafdeling til 4 Aars stadig Garnisonstjeneste, men befindes han derimod utjenstdygtig, straffes han med en Mulct af 20 til 40 Rd. - Antræffes han ikke forinden den tredie Session, og han heller ikke selv fremstiller sig for samme, skal han ansees som den, der forsætlig søger at unddrage sig Værnepligtens Opfyldelse. Der bliver da at lægge Beslag paa den Formue, som han maatte besidde eller erhverve heri Landet, indtil han antræffes, eller hans Formue paa Grund af hans Død, eller ifølge de i Forordningen af 11 Septbr. 1839 (om borteblivende Personer) foreskrevne Regler tilfalder hans Arvinger. - Antræffes han inden sit 30te Aar, skal han afgives til vedkommende Troppeafdeling til 4 Aars stadig Tjeneste, saafremt han befindes tjenstdygtig. Befindes han derimod ikke tjenstdygtig eller han først antræffes efter 30 Aars Alderen, straffes han med simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder, og bliver iøvrigt at behandle efter § 32. - Den, der i Krigstid uden lovligt Forfald udebliver fra den Session, hvorpaa han skulde behandles til Udskrivning, bliver strax at betragte som forlods udskreven (§ 25).

16. Enhver, der er udskreven til den staaende Hær og ei endnu er indtraadt i militær Tjeneste, er berettiget til at stille for sig, og til den Ende selv at skaffe en Mand tilveie, som skal træde i hans Sted. - Stillingen bliver at berigtige enten for Sessionen, eller, efter dennes Afholdelse, for vedkommende Troppeafdeling. - Den, som vil lade sig stille for en Anden, maa selv være frigjort for Tjeneste ved den staaende Hær og endelig overført til Forstærkningen. Ingen maa dertil antages, som ei er fuldkommen tjenstdygtig saavel i Almindelighed, som i Særdeleshed til den Tjeneste, han ønsker at paatage sig. - Han maa ei alene ikke have udstaaet nogen Straf, der gjør ham uværdig til at tjene i Armeen, men han maa og kunne bevise sit gode Forhold ved Attest fra vedkommende Øvrighed, i hvis Embedskreds han senest har havt fast Ophold. Er han en udtjent Militær, maa han fremlægge lignende Attest fra sin Kompagni- eller Eskadronschef, tilligemed Oplysning om hvorvidt han er skikkaet til Tjenesten. - Ordentligviis maa ingen gift Mand, som ei er Underofficer eller een til samme Klasse henhørende Militær, antages som Stillingsmand, og heller ingen med høiere Alder end 28 Aar, med mindre han har udtjent i den staaende Hær, i hvilket Tilfælde han dog ei maa være over 32 Aar gammel. - Fra denne sidste Regel gjøres dog Undtagelse med Hensyn til udtjente Underofficerer og andre i Klasse med disse staaende Militære, som kunne antages indtil det 40de Aar, naar vedkommende Troppeafdeling ønsker at beholde dem og erklærer dem fuldkommen istand til at paatage sig ny Tjeneste i den hele for Tjeneste i den staaende Hær bestemte Tid.

Stilleren bør være ansvarlig for den af ham stillede Mand indtil denne er mødt ved den paagjældende Troppeafdeling og af samme befunden tjenstdygtig, hvorom strax efter Mødet Underretning bør gives til Stilleren gennem vedkommende Krigskommissær. - Skulde den Stillede ei strax ved Mødet kunne erklæres for fuldkommen tjenstdygtig, men heller ikke ansees ligefrem kassabel, skal paa lige Maade derom strax meddeles Stilleren Underretning; men den

Stillede skal dog kunne beholdes til Prøve i det Høieste i 4 Uger. Erklæres han heller ikke da for tjenstdygtig, bliver derom uopholdeligen at meddele Underretning til stilleren, som da tilholdes enten selv at møde, eller igjen at stille en Anden, hvorhos det vil beroe paa vedkommende Troppeafdelings Bestemmelse, om Mødet skal finde Sted strax eller først med næste Hold Rekrutter.

For dette Ansvar fritages imidlertid de, der stille udtjente Underofficerer og andre med disse i Klasse staaende Militære, der have erholdt Stillingstilladelse og endnu staae i fast Tjeneste.

Den, der stiller en Forstærkningsmand, som ikke har udtjent i den staaende Hær, gaaer selv over i Forstærkningen i Stillingsmandens Plads. Har denne derimod udtjent i den staaende Hær, eller er han fri for Værnepligt, bliver Stilleren at behandle lige med dem, der have udtjent ved den staaende Hær. I Forstærkningen bliver Stilleren altid staaende, indtil han efter § 32 er berettiget til at erholde Afskedspas.

Den, der allerede staaer i Tjenesten som Soldat, kan ikke stille for sig uden særlig Tilladelse af Krigsministeriet, hvilken kun vil blive ham meddeelt, naar den, han vil stille for sig, er fuldkommen vaabenøvet ved den samme Vaabenart (§ 26).

Den Værnepligtige, som stiller en for Værnepligt fri Mand for sig til den staaende Hær, og som Følge deraf ansættes i Forstærkningen, kan først indkaldes til Tjeneste som Forstærkningsmand, naar den Aarsklasse, med hvilken han er udskreven, kaldes til Tjeneste i Forstærkningen. Dog staaer det Stilleren frit for at melde sig tidligere til at begynde sin Tjenestepligt i Forstærkningen, fra hvilken Tid han da Aar for Aar rykker op i Forstærkningen, indtil han kommer i den ældste Aldersklasse. Den Værnepligtige, der bytter med en ved den staaende Hær udtjent Forstærkningsmand, kan først indkaldes til Tjeneste ved Forstærkningen, naar Stillingsmanden selv skulde have været indkaldt til denne Tjeneste (Lov af 24 Novbr. 1850, der indeholder en Tillægsbestemmelse til § 26 i Værnepligtsloven).

I Henseende til stillingsberettigede Underofficerer skal der i de Lister, som af vedkommende Troppeafdelinger sendes til Udskrivningscheferne, tillige opgives en Normalsum for Stillingen, saaledes at det er overladt til de Sessionen tilstedeværende Officerer, efter Aftale med Sessionens øvrige Medlemmer, i fornødent Fald at tage nærmere Bestemmelse om Summens Størrelse, dog ei under den af hver af de Stillingsberettigede opgivne mindste Sum. - Iøvrigt bør Udskrivningscheferne i Sessionsplakaterne henlede Opmærksomheden paa den Usikkerhed, der er forbunden med Stilling paa Sessionen, da det først senere ved Repartitionen afgjøres, om de Paagjældende blive indbefattede under Udskrivningen til Linien, og, i saa Fald, hvilken Vaabenart de blive anvendte til, ligesom det og er uvist, om Stillingsmændene, forsaavidt de ikke endnu staae i fast Tjeneste som Underofficerer eller anden lignende Stilling, ved Troppeafdelingerne findes fuldkommen tjenstdygtige, hvorfor de Værnepligtige ville være

bedst tjente med at oppebie Repartitionen og efter Indkaldelsen stille for sig ved Troppeafdelinger (Cirkl. fra Justitsm. af 11 Marts 1852).

17. Ønsker Nogen, som har opnaaet 18 Aars Alderen, men ei endnu er endeligen behandlet paa Sessionen, at frigjøre sig for Tjeneste ved den staaende Hær, ved at stille for sig, da kan han, uden Hensyn til om han er tjenstdygtig eller ikke, af Sessionen begjære sig forlods udskreven, og derefter stille en Mand overensstemmende med de Regler, som indeholdes i § 26 (§ 27).

18. Nummerbytning kan skee enten paa Sessionen eller for vedkommende Troppeafdeling, naar den Mand, der ved Bytningen erholder det lavere Nummer, af Sessionen eller Troppeafdelingen erkjendes at have de Egenskaber, som udfordres for at kunne stilles for en Anden (§ 28).

Ved Cirkulæreskrivelse af 30 Marts 1849 har Justitsministeriet meddeelt sine Anskuelser angaaende den rette Forstaaelse af de Bestemmelser angaaende Stilling og Nummerbytning, som indeholdts i den 26de og 28de § af Loven om almindelige Værnepligt, saaledes som følger:

1) Egentlig Stilling med den Virkning, at Stilleren derved aldeles fritages for den Tjeneste, hvortil han er udskreven, kan kun finde Sted til den staaende Hær, altsaa ikke til Forstærkningen.

2) Naar derimod Lovens § 33 tillader de mindre tjenstdygtige Værnepligtige, der ere udskrevne som Trainkudske eller til Tjeneste ved Armens Depoter, Lazarether og deslige, at stille en anden til samme Klasse hørende Værnepligtig, som ikke selv er udskreven og af Sessionen dertil findes duelig, da er saadan Stilling alene at ansee som en Bytning, saa at de Paagjældende gjensidig indtræde i hinandens Sted, og som Følge deraf Stilleren kun fritages for Tjeneste, indtil den af ham Stillede selv kommer for Udskrivning, da han i saa Fald maa indtræde i dennes Plads.

3) Paa samme Maade kan en Forstærkningsmand træffe Overenskomst med en anden til samme Klasse hørende Værnepligtig, som ei er udskreven, saaledes, at den Sidste indtræder i den Førstes Plads med Hensyn til en vis bestemt Tjeneste eller en forestaaende Udkommando, imod at Stilleren igjen indtræder i den Stilledes Sted med Hensyn til dennes Forpligtelse til eventuel Indkaldelse.

4) Saalænge der endnu ere fuldkommen værnefrie Indfødte tilbage, som kunne lade sig stille, er der Intet til hinder for, at Forstærkningsmænd, eller de i Lovens 33te § omhandlede mindre tjenstdygtige Værnepligtige stille saadanne til at paatage sig en vis bestemt Deel af den dem paahvilende Tjeneste, dog at Stilleren ei derved berettiges til at erholde Afskeds- eller Frihedspas, men forbliver staaende i vedkommende Klasse indtil hans Tjenestetid ved samme er udløben.

5) Med Hensyn til foranstaaende i Nr. 2, 3 og 4 omhandlede Stillinger eller Bytninger bemærkes, at da ingen egentlig Stilling her finder Sted, kan det ikke fordres, at den, der saaledes paatager sig en Andens Tjeneste, ei maa være over

den i Lovens § 26 ommeldte Alder af 28 Aar, der er Grændsen for dem, som ville lade sig stille til den staaende Hær, hvorimod det er tilstrækkeligt, at den, der paatager sig en Andens Tjeneste ved Forstærkningen eller som Trainkudsk og deslige, ei er ældre end den, der stiller ham.

19. Ved Forstærkningen bliver at ansætte:

a) De, som have udtjent ved den staaende Hær. - Herfra undtages imidlertid det Mandskab, som i Henhold til § 20 frivillig har ladet sig ansætte i Underofficersklassen eller som Menige, og have gjort 8 Aars stadig Tjeneste, saavel som de, der efter Pl. af 27 Juni 1842 paa Grund af deres strengere Tjeneste ved den staaende Hær ere fritagne for Tjeneste ved Forstærkningen (Garden tilhest og tilfods), hvilke fremtidig beholde denne Fritagelse, saalangt Betingelserne om hiin strengere Tjeneste ikke ere forandrede ved Lov. - I Krigstid kan dog Ingen forlange Afsked fra den staaende Hær blot fordi han har tjent ved samme i den foreskrevne Tid, men den vil kun blive ham meddeelt, forsaavidt Forholdene tillade, at hans Afgang strax erstattes. b) De, som ved Lodtrækningen have trukket de høiere Nummere og ikke i Løbet af Aaret ere blevne indkaldte til Tjeneste overeensstemmende med § 24. c) De, som have stillet for sig til den staaende Hær. d) Udlændinge (og Bornholmere), som paa Grund af at de tage Ophold her i Riget efter § 1, 2 og 3 blive Værnepligten underkastede, forsaavidt de da ere over 24, men under 30 Aar (§ 29).

20. Det til Forstærkningen henhørende Mandskab, der ikke først har tjent i Linien, er pligtig til, naar forlanges, at indfinde sig i de anordnede Exerceerskoler for at vaabenøves. Iøvrigt har Forstærkningsmandskabet i Fredstid ordentligviis ingen Tjeneste at forrette, hvorimod det har at møde ved de anordnede Mynstringer; men i Krigstid anvendes det saaledes som Omstændighederne kræve (§ 30). Naar Forstærkningen i Krigstid eller andre overordentlige Tilfælde skal indkaldes under Vaaben, bliver i Regelen den yngre Aldersklasse at indkalde fremfor den ældre (§ 31).

21. I Almindelighed er det udskrevne Mandskabs Tjenestepligt indskrænket til 16 Aar, saa at Enhver, der med 22 Aars Alderen er behandlet til Udskrivning, med det 38te Aar udslettes af Rullen og meddeles Afskedspas, men de, der med en tidligere eller senere Alder end 22 Aar ere blevne behandlede til Udskrivning, have at udtjene de fulde 16 Aar, hvorfra dog undtages de, der ifølge Bestemmelserne i § 17 ere endeligen behandlede til Udskrivning sildigere end med det 22de Aar, da disse udslettes af Rullen og meddeles Afskedspas med det 38te Aar. - Fremdeles skal og den, som en Tidlang forsætlig har unddraget sig Værnepligten, udtjene sin fulde Tjenestetid, saavel i den staaende Hær som i Forstærkningen (§ 32).

22. De Værnepligtige, som enten formedelst Mangel paa det anordnede Soldatermaal eller paa Grund af nogen mindre betydelig Svaghed eller Legemsfeil ei ansees skikkede til at tjene i Linien eller Forstærkningen, men paa den anden Side ei heller kunne erklæres for aldeles utjenstdygtige, blive at henhøre til en særegen Klasse, hvoraf det Mandskab bliver at udskrive, som

maatte behøves ved Armeen til de der forefaldende Forretninger, saasom til at tjene som Trainkudske eller at ansættes ved Depoter, Lazarether eller til hvilket som helst andet militært Brug, hvortil de maatte findes skikkede. De yngre Aldersklasser udskrives fremfor de ældre. - Iøvrigt skal det være de Værnepligtige, som ere udskrevne til nogen Tjeneste af det ovennævnte Slags, tilladt at stille en anden til samme Klasse hørende Værnepligtig, som ikke selv er udskreven, og af Sessionen dertil findes duelig. - I denne Klasse bliver Mandskabet staaende indtil det 38te Aar, hvorefter det udslettes af Rullen og erholder Fripas.

Ingen Værnepligtig kan mod sin Villie befales at være Officersoppasser (§ 33).

23. Ihvorvel Forpligtelsen til at tjene i Armeen i Regelen ophører med 38 Aars Alderen, vil dog Enhver, ogsaa efter at han har opnaaet denne Alder, være pligtig til, naar Fædrelandet udsættes for fjendtligt Overfald, paa Opfordring af Kongen eller af dem, som af Kongen dertil ere bemyndigede, at gribe til Vaaben, for, saavidt han formaaer, at medvirke til at afværge saadant Overfald, i hvilken Henseende det vil have sit Forblivende ved Forordn. af 3 Juni 1801 (§ 34).

Ovenanførte Fr. af 3 Juni 1801 er af følgende Indhold:

"Enhver, som er eller har været indskreven i Landrullerne, skal, hvad enten han er Landeværnsmand eller ikke, være pligtig til i Feides Tid at forsvare den Provinds, hvor han boer eller opholder sig (§ 1). - Naar Landet trues med fjendtligt Overfald eller Krig, skal Amtmanden opfordre alt Mandskab, som ei hører til Landeværnsregimenterne, fra 21 til 50 Aars Alder til at væbne sig med saadanne Slags Vaaben, som efter Omstændighederne nærmere foreskrives (§ 2). Med saadanne Vaaben skal Enhver, naar han af Øvrigheden tilsiges, indfinde sig til den bestemte Tid paa det Sted, som vorder ham anviist, og forrette eller udføre det, som ham betroes eller befales (§ 3) - De, som formedelst Lodtrækning ere forbigaaede at udskrives som Soldater, skulle fortrinligen opbydes til den forefaldende daglige Tjeneste, saasom at gjøre Strandvagter og deslige. De Yngre skulle kaldes til Tjeneste fremfor de Ældre, naar ikke Alle dertil behøves (§ 4). - Den, der nægter at adlyde sin Øvrigheds Opfordring til Landets Forsvar, straffes som Kongens Buds modtvillige Overtræder og ansees som en feig Mand, der er uværdig til at kaldes Dansk" (§5).

24. Den Rigets Indvaanere saaledes paahvilende Værnepligt til Armeen, skal, saalænge de ikke ere indkaldte til Tjeneste, ei være dem til Hinder i at tage Ophold, hvor de ville, indenfor Rigets Grændser, dog at de fra den Tid de ere blevne optagne i Rullerne (see § 9), i Tilfælde af Flytning forsyne sig med behørig Følgeseddel. Denne udstedes af Lægdsmanden paa det Sted, hvor den Vedkommende staaer i Rullen, og afleveres inden 8 Dage efter Ankomsten paa det nye Opholdssted til Lægdsmanden sammesteds, der for Modtagelsen meddeler sin Tilstaaelse og derefter afleverer den til sin Lægdsforstander, som igjen besørger den tilstillet Udstederen. Forsømmelse hermed fra den Værnepligtiges Side ansees med en Mulkt af 2 Rdr.

Ligeledes staaer det enhver frit for, naar han tager fast Ophold et andet Sted end det, hvor han er indført i Rullen, at lade sig omvexle fra et Udskrivningsdistrikt til et andet (§ 35), hvilket efter Forordn. af 10 Mai 1843 bestaaer deri, at den Bortreisende, som vil overføres til et andet Amt, end det, i hvis Lægdsruller han hidtil har været indført, af Lægdsforstanderen erholder et Flyttebeviis, der af Modtageren forevises for Lægdsmanden baade i det fraflyttede og tilflyttede Lægd, og forsynet med begge disses Paategning afleveres til Lægdsforstanderen for sidstnævnte Lægd, der ligeledes paategner Beviset og derefter indsender det til Distriktets Udskrivningschef.

Ved Circulaire af 28 Februar 1857 har Justitsministeriet bemyndiget Lægdsforstanderne til paa Ministeriets Vegne at meddele efternævnte Klasser af Værnepligtige Tilladelse til at reise med Vandrebog i Kongeriget og Hertugdømmerne for at søge Arbeide i deres Profession og desl., nemlig:

- a. De Landværnepligtige, som ei endnu ere endelig behandlede til Udskrivning;
- b. De usøvnante Søværnepligtige, som i Henhold til Værnepligtsloven § 46 kunne udskrives til Landkrigstjenesten, men ei endnu ere endelig behandlede;
- c. De Land- og Søværnepligtige, der ere behandlede til Udskrivning, men ikke endnu ere indkaldte til Tjeneste;
- d. De Land- og Søværnepligtige, der have udtjent deres faste Garnisonstjeneste eller det dem paahvilende Søtogt, og derefter ere blevne hjemforlovede.

Dog, forsaavidt de under c og d nævnte Værnepligtige angaaer, kun under den Betingelse, at en i Lægdet bosat paalidelig Mand skriftlig forpligter sig til at modtage Tilsigelse paa den Værnepligtiges Vegne, saaledes, at Tilsigelsen har samme Virkning som om den Værnepligtige selv var bleven personlig tilsagt.

Derimod bør der ikke meddeles Vandrebog til nogen Værnepligtig, der blot midlertidig er permitteret fra Garnisonstjenesten eller den ham paahvilende Tjeneste ved Marinen, med mindre dertil er givet ham særlig Tilladelse af hans militære Foresatte. - Naar der saaledes meddeles en Værnepligtig Vandrebog til at reise i Kongeriget eller Hertugdømmerne, bør det ved en Anmærkning i Vandrebogen betydes ham, at han ifølge Forordn. af 10 Mai 1843 og 20 Marts 1845 er forpligtet til, saalangt han er paa Vandring, hvert Aar i de sidste Dage af August Maaned, ifald han er Landværnepligtig, og i de første Dage af Januar Maaned, ifald han er Søværnepligtig, at indsende til Lægdsforstanderen en Attest fra Politimesteren paa det Sted, hvor han opholder sig, om at han der har Ophold, samt at han, naar han forsømmer at fremsende saadan Attest, bliver ved Sessionen at ikjende en Mulkt af 2 Rdr., der i Gjentakelsestilfælde fordobles.

Endvidere bliver det ved en Anmærkning i Vandrebogen at indskjærpe den Værnepligtige, at han, naar han tager fast Arbeide paa et Sted i Monarkiet eller der tager Ophold af længere Varighed, har at anmelde sig for Stedets Lægdsmand, for at han, om fornødent, kan blive optaget paa dennes

Tilgangslistor og Vandrebogen indsendt til Politimesteren til Opbevaring eller til Paategning om, at Vandretilladelsen indtil Videre er ophørt.

25. Landværnepligten skal i Regelen ikke være Nogen til Hinder for at reise til Udlandet, naar han ikke derfor forsømmer at opfylde de Forpligtelser, der ifølge de forestaaende Bestemmelser paahvile ham i Henseende til Tjenestepligtens Opfyldelse. - Den, som reiser til Udlandet før sit 15de Aar, er dog ikke videre forpligtet, end at han, hvis han vender tilbage før sit 38te Aar, da optages i Rullen med den Aldersklasse, hvortil han hører (§ 36).

26. Bestemmelserne i § 25 skulle dog ikke komme til Anvendelse paa den Værnepligtige, der formedelst Fraværelse i Udlandet udebliver fra den Session, hvor han var pligtig at møde for at behandles til Udskrivning, dog under Iagttagelse af følgende Regler: Den Værnepligtige, der saaledes har været bortreist til Udlandet, bør, saasnart han kommer hjem, fremstille sig for den første Session, som afholdes efter hans Hjemkomst, for at bevise, at han var i Udlandet paa den Tid, da han ifølge sin Alder skulde have mødt paa Sessionen til Behandling til Udskrivning, og at han der uafbrudt har opholdt sig siden; han bliver da at behandle til Udskrivning lige med det 22aarige Mandskab, saafremt han endnu ikke har opnaaet en Alder af 32 Aar, men ellers at udskrive til Forstærkningen; brister derimod hiint Beviis ham, bliver han at ansee som modvillig udebleven.

De i nærværende Paragraph givne Bestemmelser gjælde dog ikke om dem, som ved Bortreise i Krigstid unddrage sig fra Udskrivning. (37).

27. Den, der henhører til den staaende Hær, kan ikke reise udaf Riget uden dertil fra Krigsministeriet meddeelt Tilladelse, som i Regelen ikke kan ventes, saalænge den Vedkommende forretter fast Tjeneste. For Overtrædelse heraf ansees Vedkommende ved Politiretten med en Mulkt af 10 til 20 Rdr., forsaavidt hans Tjenesteforhold ei medfører, at han bliver at dømmes ved en militær Ret. - Det Samme gjælder om dem, der som Følge af de ved Lodtrækning erholdte høiere Nummere midlertidig ere forbigaaede, saalænge de i Overeensstemmelse med § 24 kunne som overkomplette Soldater indkaldes til Tjeneste ved den staaende Hær.

De, der endeligen ere overførte til Forstærkningen, og de, der henhøre til den i § 33 ommeldte Klasse, ere ikke ved deres Værnepligt hindrede i at begive sig til Udlandet (§38).

28. Værnepligten skal ikke være Nogen til Hinder for at erhverve Borgerskab i en Kjøbstad, hvilket dog paa den anden Side ingen videre Indflydelse har paa de ham paahvilende militære Tjenestepligter, end den, som omtales i Slutningen af § 40. (§ 39). - Den Forpligtelse, som fortiden paahviler Kjøbstædbeboerne til at gjøre Tjeneste i vedkommende Kjøbstads Borgervæbning eller Brand- og Politikorps, vedbliver fremdeles, dog at Tjeneste i Borgervæbningen eller Politikorpsset ikke kan affordres Nogen, der henhører til den staaende Hær.

Tjeneste i Brandkorpset kan ikke fritage Nogen, der henhører til den staaende Hær, fra at opfylde den Tjeneste, som hans Stilling i denne medfører.

Tjenesten i saadanne Korps er alene at betragte som en Kommunalbyrde til Overholdelsen af den indre Orden og Sikkerhed i Kjøbstaden, uden Hensyn til Værnepligten, til hvilken Ende slige Korps alene skulle staae under den civile Øvrigheds Overbefaling. Dog skulle de borgerlige Korpser i Kjøbenhavn og øvrige faste Pladser, derunder indbefattet Helsingør, i Krigstid under Krigsbestyrelsens Befaling kunne anvendes til at modstaae fjendtligt Overfald, naar Byen angribes, og skulle derfor ogsaa i Fredstid staae under Krigsbestyrelsens Tilsyn. Alle de, der ere ansatte ved de sidstnævnte borgerlige Korps, skulle saalænge være fritagne for at indkaldes til Armeens Forstærkning, om de end ellers maatte henhøre til samme, saavel som for at kunne bruges til saadan Tjeneste, som omhandles i § 33. (§ 40).

III

Om Værnepligt i Henseende til Søkrigstjenesten.

29. Udskrivning til Søkrigstjenesten skeer paa de anordnede Sessioner blandt de til Sørullen henhørende Personer (§ 41).

Som en Hovedregel er fastsat, at naar Udskrivning af Søfolk befales til Flaadens Bemanning, da bør samme fordeles lige over det hele Rige, i Forhold til det Antal Søindrullerede, som befindes i ethvert Distrikt. Mandskabet inddeles i Henseende til deres Duelighed i 4 Klasser, nemlig Heelbefarne, Halvbefarne, Søvante og Uvante. Naar Udskrivning skal skee, fastsættes ved Lov, hvormange Folk der skal anvendes i det Hele til Søkrigstjenesten, og hvor stort et Antal af hver af disse 4 Klasser, hvorefter der forfattes en Repartition over det Antal, som ethvert Udskrivningsdistrikt tilkommer at levere i Overeensstemmelse med foranstaaende Hovedregel. - I Listerne over det udskrevne Mandskab skal anmærkes, om nogle af disse Søfolk have lært enten Bødker-, Seilmager- eller Reebslager-Haandværket, paa det at de, naar de findes duelige, kunne anvendes til saadant Brug i Tjenesten (Fr. 8 Jan. 1802).

30. Til Sørullen henhøre:

1) Alle de Værnepligtige, som indtil 12te Februar 1849 (Lovens Udstedelsesdatum) vare optagne i Rullerne som Sølimer.

2) Alle de Kjøbstadbeboere, som til samme Tid, i Henhold til Forordn. af 8 Januar 1802 § 1 vare indførte i Sørullerne (nemlig: "*alle, som boe i Kjøbstæder eller paa Kjøbstads Grund og ernære sig af Lodsvæsen, eller ved at fare med Skibe, Pramme, Jagter, Baade og andre Fartøier, af hvad Navn navnes kan, samt de der benytte sig af Fiskeri, tilligemed deres Sønner*").

3) De Uværnepligtige, som til samme Tid havde erholdt Sø- eller Volontær-Patent. (See Fr. af 8 Januar 1802 § 13).

Fremdeles bliver dertil at henføre:

4) De af den hidtil for Værnepligt fritagne Befolkning, som paa den Tid, da Værnepligtsloven af 12 Febr. 1849 traadte i Kraft, havde fast Ophold indenfor Grændserne af Sølimitdistrikterne, forudsat at de ikke havde naaet den Alder, der i Henhold til § 5 fritager for at inddrages under Værnepligten, og de heller ikke maatte foretrække at opfylde deres Værnepligt i Landkrigstjenesten, hvilket staaer dem frit for.

5) Søofficerer og

6) disses Sønner, saasnart de have opnaaet den Alder, der i Medhold af § 9 medfører Forpligtelse til at optages i Rullen, hvilket ikke blot gjælder om de Sønner, de havde paa den Tid Loven udkom, forsaavidt de ikke vare fødte før 1ste Januar 1826, men ogsaa om deres fremtidige Sønner.

7) For Fremtiden alle de Værnepligtige, som have fast Ophold indenfor Sølimitdistrikternes Grændser paa den Tid, da de i Henhold til § 9 skulle optages i Rullerne.

8) Endelig de Landværnepligtige, som med særlig Tilladelse overføres til Sørullen i Overensstemmelse med de følgende Paragrapher (§ 42).

31. Naar en Landværnepligtig ønsker at overføres til Sørullen, kan Sessionen, naar han derom melder sig inden han har overskredet 18 Aars Alderen, til enhver Tid af Aaret meddele ham et Interimspatent til at fare tilsøes. Naar han er indtraadt i det 22de Aar, skal han fremstille sig for Sessionen for at erholde en Karakter angaaende sin Befarenhed. Erklæres han derved for heel- eller halvbefaren, eller søvant, samt i sidste Tilfælde godtgjør, at have sit Erhverv ved Lodsvæsen, eller ved at fare med Skibe, Pramme, Jagter, Baade og andre Fartøier, af hvad Navn nævnes kan, eller ved Fiskeri, og vil han blive ved Søfarten, meddeles ham strax Søpatent, hvorefter han udsattes af Landrullen; men faaer han ikke en af hine Karakterer, eller han ikke mere vil fare tilsøes, da forbliver han i Landrullen, og behandles som henhørende til samme (§ 43).

Ifølge Justitsm. Circulære af 31 Marts 1851 skal, med Hensyn til Landværnepligtige, som overensstemmende med denne § have Interims-Sørullepatent, følgende Regler iagttages:

1) De ere berettigede til midlertidigt at fare med indenlandske Skibe paa inden- og udenrigske Havne.

2) Der paahviler dem ingen Forpligtelse til at møde ved Søsessenionen.

3) De kunne, naar de selv begjære det, udskrives som Frivillige til Søkrigstjenesten.

4) De kunne, efter Reglerne i Værnepligtslovens § 55, lade sig stille for udskrevne Søværnepligtige.

5) Spørgsmaalet: om de efter Bestemmelserne i Værnepligtslovens § 43 bør overføres i Sørullen og deres Interimspatent i saa Fald ombyttes med et Matrospatent, eller om de skulle forblive i Landrullen og deres Interimspatent fratages dem, skal afgjøres og det Fornødne i denne Anledning derefter foranstalles af den Landsession, ved hvilken de tilligemed de øvrige Landværnepligtige af deres Aldersklasse i Medfør af Værnepligtslovens § 14 skulle behandles til Udskrivning som 22aarige, med mindre den Værnepligtiges Overførsel til Sørullen, paa hans Begjering og i Overensstemmelse med de i førnævnte § 43 indeholdte Regler, allerede maatte være afgjort af en tidligere afholdt Land- eller Søs session.

6) De, som uden at godtgjøre Sygdom eller andet lovligt Forfald - hvortil Fraværelse i Koffardifart dog ikke kan henregnes - udeblive fra den Landsession, ved hvilken de ifølge det Foranførte skulle møde til endelig Behandling, forsaavidt de ikke allerede tidligere ere blevne overførte til Sørullen, bør behandles overensstemmende med Værnepligtens § 25 og deres Interimspatenter snarest muligt fratages dem.

Ukonfirmerede Dreng, som ønske at ernære sig ved Søfarten, eller overhovedet paa en saadan Maade, som er forbeholdt de Søværnepligtige, skulle meddeles Interimspatenter med Paategning om, at de endnu ikke ere indførte i Sørullerne, hvilke efter deres Konfirmation ombyttes enten med Interimspatenter uden den ommeldte Paategning eller med Sørullepatenter, eftersom de Vedkommende ere blevne tilførte enten Land- eller Sørullen. - Naar Personer, der ere udgaaede af Land- eller Sørullerne paa Grund af Utjenstdygtighed, eller som ere over den Alder, at de kunne tilføres Sørullen, ønske at ernære sig ved Søfart og Fiskeri, skal Chefen for Udskrivningsdistriktet meddele dem en Tilladelse dertil, hvori bør anføres, hvorfor de ikke ere indførte i Sørullen (Justitsm. Cirkulære af 26 Juli 1849).

32. Enhver Landværnepligtig, der endelig er overgaaet til Forstærkningen eller henhører til den i § 33 omhandlede Klasse af mindre Tjenstdygtige, og som ønsker at beskæftige sig med Søfart og Fiskeri, er i Fredstid berettiget til at blive overført til Sørullen (§ 41).

33. Bestemmelsen i Forordningen af 8de Januar 1802, "*at Sønner af dem, der i Kjøbstæderne ernære sig ved Sø-fart, Lodseri eller vidtløftigt Fiskeri, skulle henhøre til Sørullen*", er nu aldeles bortfalden. For kjøbstad fødte Personer, der ikke allerede nu henhøre til Sørullen, kan Overførelse til samme følgelig kun skee i Overensstemmelse med Reglerne i § 42, 43 og 44. (§ 45).

34. Dersom nogen Søindrulleret ikke inden han indtræder i sit 22de Aar har saaledes beskæftiget sig med Søfart og Fiskeri, at han kan opføres i Rullen idetmindste som Søvant, skal han behandles til Udskrivning til Landkrigstienesten lige med det 22aarige Mandskab, og befindes han der tjenstdygtig, overgaaer han til Landrullen. - De usøvante Sølimiter, som med 22 Aars Alderen ei befindes at have den fornødne Høide og Legemsdygtighed til Landkrigstienesten, skulle, i Lighed med hvad i § 17 er foreskrevet for de Landværnepligtige, fremdeles møde paa Sessionen med 23 Aars Alderen, og i fornødent Fald med 24 Aars Alderen. Befindes de heller ikke da at have den fornødne Tjenstdygtighed, blive de staaende i Sørullen som Usøvante indtil det 38te Aar. Foranstaaende Bestemmelser gjælde for de Der, hvis Beboere hidtil have været fritagne for at behandles til Udskrivning til Landkrigstjenesten (§ 46).

Med Hensyn til de her omhandlede Usøvante, der have Forpligtelse til at aftjene deres Værnepligt enten i Sø- eller Landkrigstienesten, skal efter Justitsm. Cirkl. af 31 Marts 1851 følgende Regler iagttages:

1) De ere pligtige at møde for det Aars Landsession, ved hvilken de Værnepligtige af deres Aldersklasse behandles til Udskrivning som 22-aarige; og de af dem, som da ei have den fornødne Høide og Legemsdygtighed til Landkrigstjenesten, skulle, forsaavidt de ikke senere have erhvervet sig en høiere Befarenhedskarakteer, fremdeles møde paa den følgende, og i fornødent Fald paa den næstfølgende Landsession, for der at behandles til Udskrivning.

2) De vedblive at være berettigede til at ernære sig ved Søfart og Fiskeri, indtil de efter eet eller flere Møder for Landsessionen maatte blive udskrevne til Armeen.

3) De, hvis Behandling til Landkrigstjenesten er udsat fra en til en anden Session, ere pligtige at møde ved de mellem Landsessionerne forefaldende Søsitioner, for at behandles til Udskrivning tilligemed de øvrige Søværnepligtige.

4) De af dem, som uden at godtgjøre Sygdoms- eller andet lovligt Forfald - hvortil Fraværelse i Koffardifart dog ikke kan henregnes - udeblive fra de Sitioner, hvor de skulle behandles til Udskrivning til Landkrigstjenesten, bør behandles efter Værnepligtslovens § 25, og deres Matrospatenter fratages dem.

35. Enhver, der henhører til Sørullen, men ei ønsker at beskæftige sig ved Søen, er indtil sit 18de Aar, eller, hvis han ikke inden det 22de Aar er bleven udskreven til Sõtjenesten, da indtil denne Alder berettiget til at blive overført til Landrullen og derom af Sessionen at erholde et Beviis (§ 47).

36. De Søværnepligtige forblive i Sørullen indtil deres 59de Aar og henføres efter deres Alder til en af de følgende 3 Afdelinger:

1. Ungdomsrullen, som indbefatter det unge Mandskab fra Indskrivningsalderen indtil det 17de Aar inclusive;

2. Hovedrullen, hvortil henhøre alle Søværnepligtige fra det 18de til det 38te Aar; og

3. Extrarullen, hvortil henføres alt Mandskab fra det 38te Aar indtil 50 Aars Alderen, med hvilken Alder de aldeles udgaae af Rullerne.

De Søværnepligtige, der ikke ville beskæftige sig med Søfart og Fiskeri, ere berettigede til at blive udslettede af Rullen med det 38te Aar (§ 48).

37. Enhver i Ungdomsrullen eller Hovedrullen indført Søværnepligtig har, med 16 Aars Alderen og siden fremdeles, aarlig at fremstille sig for Sessionen, forsaavidt han ikke maatte være i Fart eller ved andet lovligt Forfald forhindret fra at møde. De i Extrarullen indførte Søværnepligtige møde kun, naar den Aldersklasse, hvortil de høre, indkaldes, saavel som til de Mønstringer, vedkommende Ministerium fra Tid til anden maatte finde sig foranlediget til at anordne (§ 49). - De, som ved det første eller et senere Møde befindes at have saadanne Svagheder eller Mangler, der gjøre dem for stedse uskikkede til al Søtjeneste, har Sessionen strax at udslette af Rullen og at meddele Udygtighedspas (§ 50). - De derimod, som ei saaledes findes egnede til at udslettes, men ei heller siden, og senest med det 24de Aar, befindes at være af den Legemsdygtighed, at de kunne udskrives til den egentlige Søtjeneste som Matroser, saavel som de af disse, der ei til det 24de Aar ere blevne Søvante og heller ikke i Henhold til § 46 ere blevne udtagne til Soldater, skulle under Benævnelsen af Usøvante blive staaende i Sørullen til det 38te Aar, for i paa-kommende Tilfulde at kunne i denne Egenskab udskrives til saadan Tjeneste, hvortil mindre Sødygtighed udfordres (§ 51).

38. I Fredstid, og naar ikke overordentlige Udrustninger finde Sted, skeer Udskrivning til Orlogstjenesten ikkun af det Mandskab, der henhører til Hovedrullen; men i Krigstid og til overordentlige Udrustninger kan tillige Mandskab i Ungdoms - og Extrarullerne udskrives. (§ 52).

39. For den ellers almindelige anordnede Undersøgelse af Lægerne paa Sessionen blive de Søværnepligtige at fritage, der selv anmelde sig som fuldkommen tjenstdygtige, og derom medbringe en autoriseret Læges Attest (§ 53).

40. Skjøndt Forpligtelsen til Udskrivning af Søtjenesten i Regelen ophører med det 50de Aar, skal dog, naar der i Krigstid maatte udgaae et saadant almindeligt Opbud, som omhandles i § 34, Enhver, som har udtjent sin Værnepligt tilsees, og endnu er af den Alder og Legemskraft, at han kan deltage i Søforsvaret, være pligtig til at udføre den Tjeneste, hvortil han maatte blive ansat (§ 51).

41. Det er Enhver, der er udskreven som Søværnepligtig, men endnu ei er udkommanderet til nogen bestemt Tjeneste, tilladt at stille en anden af samme Befarenhed og Tjenstydgtighed for sig. En saadan Stilling gjælder kun for eet Togt og bliver at berigtige for Sessionen eller i alt Fald for vedkommende Søkrigskommissær. Indrulleringschef eller Hverving. Men den, der allerede er

kommanderet til en vis Tjeneste, kan ikke stille for sig uden særdeles Tilladelse af Marineministeriet.

Den, som har stillet for sig, betragtes, som om han havde udført det Tøgt, hvortil han var udskreven, og kan ei i Løbet af det Aar udskrives til nogen Søtjeneste, med mindre der senere maatte blive paabuden en yderligere Udskrivning i det Omfang, at han ikke længere kan forskaanes; dog skal det Tøgt, hvortil han har stillet for sig, i ethvert Fald regnes ham tilgode.

Ingen maa antages som Stillingsmand, med mindre han er fuldkommen tjenstdygtig til den Tjeneste, han vil paatage sig. Han maa ei alene ikke have udstaaet nogen Straf, der gjør ham uværdig til at tjene til Orlogs, men han maa ogsaa tilveiebringe fyldestgørende Beviser for sit gode Forhold ved Attester fra dem, med hvilke han har faret, eller fra vedkommende Øvrighed, i hvis Embedskreds han senest har havt fast Ophold (§ 55).

42. Den samme Flytningsfrihed, som i Henhold til nærværende Lovs 35te § tilkommer de Landværnepligtige indenfor Rigets Grændser, tilkommer ogsaa dem, der høre til Sørullen (§ 56).

43. I Fredstid skal Værnepligten ikke være den Søindrullerede til Hinder for at reise til Udlandet eller tage Hyre med fremmede Nationers Skibe; dog er han pligtig, under en Mulkt af 10 Rdr. at anmelde sin Afreise for Distriktschefen, der meddeler ham et Beviis for at Anmeldelsen er skeet. Naar den, der saaledes har været bortreist, kommer tilbage her til Riget, har han under en lignende Mulkt at anmelde sig hos Distriktschefen (§ 57).

44. I Krigstid maa Søværnepligtige ikke tage Hyre med fremmede Nationers Skibe eller forlade Landet uden ifølge særskilt Tilladelse af vedkommende Ministerium. - For den Søværnepligtige, der i Krigstid medens han henhører til Ungdoms- eller Hovedrullen, uden særlig Tilladelse forlade Landet eller tager Hyre paa fremmede Nationers Skibe, bliver den almindelige Tjenestetid at forlænge udover det 38te Aar, saaledes, at den for hvert Aars uberettiget Fraværelse forlænges med eet Aar. - Naar nogen Søværnepligtig, i den Tid han er indkaldt til aktiv Tjeneste, maatte af særdeles Grunde ønske at reise ud af Riget, da kan Tilladelse dertil kun gives af Marineministeriet (§ 58).

Iøvrigt har det med Hensyn til Søindrulleringsvæsenet sit Forblivende ved de hidtil gjældende Bestemmelser, forsaavidt de ikke ere blevne forandrede ved nærværende Lov (§ 59).

45. De, som ere indførte i Sørullerne, ere ene og alene berettigede til at ernære sig af vidtløftigt Fiskeri, samt ved at fare med Skibe, Jagter, Pramme, Færger og Baade. Saa skal og ingen anden end de antages til Lodser, dog at de først bevise, at de dertil besidde den fornødne Duelighed. - Paa det at Søfolkene desbedre kan haandthæves i deres Rettigheder, maa ingen Skipper antage til sit Skibs Bemanding andre end dem, der ere forsynede med behørigte Patenter, og den Skipper, der befindes at have forhyret andre end Søindrullerede Folk, skal bøde

20 Rdr. for hver saadan Uberettiget, som han har antaget til sit Skibs Bemanding (Fr. af 8 Jan. 1802 § 4 og 11).

Ved "*vidtløftigt Fiskeri*", hvortil de Søindrullerede ere eneberettigede, forstaaes: Fiskeri, som drives i det aabne Hav, langt fra Land, med Garn, Vaade eller andre Fartøier, i Modsætning af det, som finder Sted under Kysterne eller i Fjordene, hvilket derimod staaer aabent for Enhver. - Denne de Søindrullerede tilstaaede Rettighed er dog kun at forstaae saaledes, at disse ere de eneste, der ved deres personlige Arbeide maa søge deres Underholdning paa denne Maade, hvorimod det er Enhver tilladt at anvende sin Formue til Udrustning til Fiskeri, og han saaledes, uden derved at ansees for at gjøre Indgreb i de Søindrulleredes Rettigheder, maa kunne drive vidtløftigt Fiskeri overalt i aaben Søe med store Vaade eller andre Fartøier, naar hans Nærværelse blot indskrænker sig til det fornødne Tilsyn med Arbeiderne og Foretagendets hensigtsmæssige Udførelse (Rskr. 3 Oktober 1829). Men naar ellers Saadanne, der ikke kunne tilføres og forblive i Sørollen, drive Søfart eller vidtløftigt Fiskeri, skulle de i Forhold til som Farten eller Fiskeriet har været betydeligt, bade fra 5 til 10 Rdr., der i Gjengælselstilfælde fordobles (Pl. 6 Septbr. 1821).

I de 4 Maaneder, Søfarten sædvanlig standser, nemlig fra 1 Decbr, til Udgangen af Marts, samt i den øvrige Aarstid naar de ikke kunne faae Hyre, kunne alle Søindrullerede, saavel gifte som ugifte, ernære sig ved at arbeide med egne Hænder i alle Slags Kunster eller Haandværker, uden Hinder af de t Kjøbstæderne værende Laug; dog undtages herfra Guldsmedarbeide og andet saadant, hvorved der bruges Smeltning af Guld eller Sølv, ligesom heller ikke Tønder og andre Kar, som bruges i Handelen til at bestemme Maal og for hvis Rigtighed Vedkommende bør staae til Ansvar, af dem maa forfærdiges. - Desuden kunne gifte Søindrullerede i de nævnte 4 Maaneder søge deres Næring ved at sælge grovt Rugbrød, udskjenke Øl og Brændeviin i Kjøbstæderne, saavel til Fortæring paa Stedet som ud af Huset, samt ved at holde Marketenderie, hvorunder ogsaa hører Beværtning med varme Spiser; og de gifte Indrullerede kunne endvidere benytte de nævnte Rettigheder ikke blot i de 4 Vintermaaneder, men og i den øvrige Aarstid, naar de ikke kunne faae Hyre, saafremt en Saadan

a) beviisliggjør, at han idetmindste har gjort tvende Togter med de kgl. Krigsskibe, eller at han efterat have opnaaet sit 16de Aar, har faret idetmindste 2 Aar tilsøes med Koffardieskibe, samt at han i begge Tilfælde har erhvervet sig Karakteren af heel- eller halvbefaren Matros i Sørollen, eller deri er indtegnet som Styrmænd eller Skipper; og

b) dersom han i længere Tid end eet Aar uafbrudt har været ude af Søfarten, skal han med Attest fra Indrulleringsofficeren, eller Betjenten, eller Vaterskouten, godtgjøre, at han jævnlig har henvendt sig til Nogen af dem om at forhjælpes til Hyre, men at han af Mangel paa saadan Hyre ikke har kunnet erholde Samme; eller og at han skjellig beviser, ved Sygdom at have været forhindret fra at søge Hyre; dog ere de i Extrarullen staaende Folk fritagne for at føre det her foreskrevne Beviis om Sygdom eller Mangel af Hyre, og tabe desuagtet ei deres Rettigheder, om de end i længere Tid have været ude af Farten.

- De Indrulleredes Hustruer maa ogsaa hele Aaret igjennem, naar deres Mand ere i Farten, ernære sig paa foranførte Maader, og det ikke blot naar de ere udkommandere til Orlogs, men ogsaa naar de fare med Koffardiskibe. Det er dog ikke de Søndrullerede tilladt at forene sig Flere i Fællesskab til at forrette eet Haandværksarbeide, hvortil de ellers Hver især kunde være berettigede, men Enhver bør for sig ernære sig ved egne Hænders Arbeide; dog er det dem uformeent, til deres Haandværksdrift at bruge Haandlangere til saadant Arbeide, hvortil ingen Haandværkskunst udfordres, ligesom og den Søndrullerede maa benytte sin Hustrues og sine Børns Hjælp til at arbeide i hans Haandtering (Fr. 8 Jan. 1802. Pl. 7 Juli 1821. 24 Mai 1823. 25 Marts 1824. Indenr. Min. Sk. af 5 Septbr 1849).

Den, der paa Grund af Utjenstdygtighed er udslettet af Sørullen, tilkommer dog ikke de anførte Begunstigelser, om han end maa ernære sig ved Søfart og Fiskeri. (Indem. Min. Skr. af 10 Oktbr. 1850).

Ved kongelig Resolution af 25 Septbr. 1855 er, foreløbigt for et Tidsrum af 5 Aar, approberet et Regulativ, angaaende de Legemsfeil og Svagheder, som bør ansees hinderlige for de Værnepligtiges Anvendelse til Landkrigstienesten, deels som Soldat, deels som Militairarbeidere, hvoraf her meddeles et Udtog.

I.

Legemsfeil og Svagheder, der begrunde fuldkommen Utjenstdygtighed til al Landkrigstjeneste, saa at de dermed behæftede Værnepligtige blive at udslette af Rullen med Udygtighedspas.

1. Sindssygdomme, hvorved Forstands- eller Opfattelsesevnerne ere forstyrrede, tilintetgjort eller betydeligt sløvede; Mangel paa Fatteevne; Tab af Hukommelse.
2. Misdannelse af hele Legemet eller betydeligere Dele af samme (Krøbling), Lamhed i et større eller vigtigere Lem, betydelig Lemlæstelse.
3. Liigfald, faldende Syge, Krampeslag (Epilepske), naar Anfald have været tilstede i det sidst forløbne Aar.
4. En saa spinkel og svag Legemsbygning (saa ufuldkommen legemlig Udvikling), at den Paagældende ikke har Mandskraft.
5. Tæring.
6. Almindelig Svækkelse efter foregaaende Sygdom eller af anden Aarsag.
7. Kjertelsygdom tilstede i høi Grad, eller naar den ytrer sig ved Kjertelsvulster, ved Saar eller Ar, som paa Grund af deres Omfang, Størrelse eller Sæde, eller af andre Aarsager paaviselig hindrer uundværlige Funktioner.

8. Chroniske Hudsygdomme, som have en stor Udstrækning eller ere smitsomme.

9. Fistler, Fistelsaar, saavel som andre med betydeligt Tab af Substants eller med Blodaareknuder forbundne Randsaar hvorsomhelst paa Legemet, navnlig naar de vedligeholdes af fordærvede Vædsker og der er Grund til at antage dem for uhelbredelige.

10. Ar paa Huden, der ere store eller sammenvoxede med de dybere liggende Dele, naar de enten ifølge deres Beskaffenhed ere let tilbøjeligt til at bryde op, eller have deres Sæde paa saadanne Steder, at de uundgaaeligt udsættes for stadigt Tryk og Stød eller foraarsage hindret Bevægelighed.

11. Høi Grad af Fedme, der hindrer almindelig Arbejdsdygtighed.

12. Udvæxter, Misvæxter og Fremstaaenheder af eller paa hvilkensomhelst Legemsdeel, naar de i høi Grad vanzire den Paagjældende eller hindre ham i at kunne benytte den militære Klædedragt, eller paa anden paaviselig Maade gjøre det umueligt for ham at udføre den militære Tjeneste.

13. Habituel stinkende Sveed hvorsomhelst paa Legemet, saaledes at den maa opvække Modbydelighed og Væmmelse hos den Paagjældendes Omgivelser, navnlig Fodsveed. naar denne frembringer Hudløshed paa Fodsaalerne.

14. Fuldkommen Skaldethed eller saadan, som indtager $\frac{2}{3}$ af Haarbunden.

15. Skurv i høi Grad.

16. Blidhed paa begge Øine saavel som Kortsynethed og anden Svaghed af Synet i saadan Grad, at den hindrer i at udføre de Gjæringer og Arbejder, som almindelig forekomme i Livets forskjellige Stillinger.

17. Vedvarende Øienbetændelse i høi Grad.

18. Døvhed saavel som Tunghørighed og anden Svaghed af Hørelsen, saaledes at den til en betydelig Grad er hinderlig under Livets sædvanlige Sysler.

18. Saadanne chroniske Sygdomme af Næsen, dens Knokler eller Slimhinde, at Stemmen eller Aandedrættet i betydelig Grad hindres.

20. Chroniske Sygdomme eller organiske Feil i Munden og Svælget, som enten gjøre Tygningen eller Synkningen vanskelig eller Talen uforstaaelig.

21. Stumhed, samt stammende og utydelig Udtale i den Grad, at Talen bliver aldeles uforstaaelig.

22. Substantmangel og unaturlige Indtryk af Hjerneskallen, saa at Hjernen mangler den tilstrækkelige naturlige Beskyttelse og let udsættes for Tryk.

23. Mangel eller Deformitet (Vanskabning) af nogen af Ansigtets Dele, hvorved dette betydeligt vanzires.
24. Modermærker i Ansigtet, hvorved dette aldeles vanzires.
25. Brystsyge ex: Lungesvindot (Tuberkler) og andre chroniske Sygdomme af Aandedrætsorganerne (Luftrøret, Lungen, Lungesækken).
26. Betydelig Deformitet, Skjævhed eller Krumning af Rygraden, saa at den Paagjældende faaer et meget vanziret uproportioneret Udseende, der aldeles udelukker militær Holdning og derhos hindrer ham i at kunne bære den militære Dragt eller Oppakning.
27. Betydelig Deformitet eller Skjævhed af Brystkassen, samt Fremstaaenhed af Skuldrene, som hindrer Armens frie Bevægelse eller bliver hinderlig paa samme Maade som foran ommeldes.
28. Betydelig Deformitet eller Skjævhed af Bækkenet, der medfører betydelig Hindring for Gangen eller bliver hinderlig paa samme Maade som foran ommeldes
29. Underlivsbrok, meget udvidet Bugring med tydeligt Anlæg til Brok.
30. Blæresteen.
31. Chroniske Sygdomme og organiske Feil i Urinveiene, der medføre enten Uformuenhed til at holde Vandet, eller betydelig Hindring for eller Besværlighed ved Vandladningen, eller anden paaviselig betydelig Ulempe og Uregelmæssighed ved samme.
32. Fremfald af Masttarmen (Endetarmen) og anden chronisk Sygdom i samme, naar den medfører paaviselige væsentlige Ulemper.
33. En saadan Mangel af udvendige Kjønsdele, at den medfører Impotens.
34. Stort Vandbrok.
35. Chroniske Sygdomme i Underlivsorganerne, som at udøve en skadelig svækkende Indflydelse paa Almeenbefindendet eller medføre paaviselige væsentlige Funktionsforstyrrelser.
36. Enhver chronisk sygelig Tilstand i Armen af hvilkensomhelst Aarsag eller Beskaffenhed, naar den i betydelig Grad indskrænker Armens Brugbarhed og Styrke.
37. Betydelig Svinde i Arm eller Haand med svækket Kraft.

38. Chroniske Sygdomme i eller omkring Skulder-, Albue- eller Haandleddet, der medføre enten Stivhed og Ubevægelighed i Leddet, eller Slaphed og Svaghed i Leddeforbindelsen, hvorved Armens eller Haandens Brugbarhed betydeligt indskrænkes.

39. Vanskabning eller anden chronisk sygelig Tilstand af Haanden, hvorved dennes Brugbarhed betydelig indskrænkes.

40. Mangel eller Ubrugbarhed af Tømmelfingeren.

41. Mangel eller Ubrugbarhed af 3 Fingre paa samme Haand, eller 2 Fingre paa samme Haand, naar Pegefingern er den ene af dem.

42. Enhver chronisk sygelig Tilstand af Laar eller Skinnebeen af hvilkensomhelst Aarsag eller Beskaffenhed, naar den i betydelig Grad indskrænker Lemmets Brugbarhed og Styrke.

43. Chroniske Sygdomme i eller omkring Hofte-, Knæ- eller Fodledet, der medføre enten Stivhed og Ubevægelighed i Leddet eller Slaphed og Svaghed i Leddeforbindelsen, hvorved hele Lemmets eller Fodens brugbarhed betydeligt indskrænkes.

44. Betydelig Svinde i Laar, Skinnebeen eller Fod, med svækket Kraft.

45. Skjævbent, kalveknæet, hjulbenet i saadan Grad, at Feilen udelukker al militær Holdning og derhos medfører betydelig Hindring for Gangen.

46. Halten af hvilkensomhelst Aarsag, naar denne ikke kan hæves.

47. Deformitet af Foden (saasom Hestefod, Hælfod, Klumpfod, Platfod) krogede eller overliggende Tær og Seneknuder, naar Feilen medfører betydelig Hindring for Gangen.

48. Mangel af hele den store Taae eller flere Tær paa een Fod, naar det er aabenbart, at Feilen medfører betydelig Hindring for Gangen.

II.

Legemsfeil og Svagheder, der begrunde Utjenstdygtighed til Tjenesten i den staaende Hær og Forstærkningen, men som efter den her antydede Grad og Beskaffenhed ere uhinderlige for Anvendelse til Militærarbeidsklassen.

1. Blindhed eller betydelig indskrænkning af Synet paa eet Øie med fuldkommen Sundhed af det andet, Kortsynethed eller anden Svaghed af Synet i saadan Grad, at den hindrer fra at kjende Øjenstandene i den Afstand, hvori det

fordres af Soldaten, men dog tilsteder at udføre de Gjerninger og Arbejder, som almindelig forekomme i Livets forskjellige Skillinger.

2. Lamhed af et af de øverste Øielaag med fuldkommen Sundhed af det andet Øie.

3. Betydelig Skeelen paa eet eller begge Øine med ringe eller ingen Formindskelse af Synsevnen.

4. Taarerinden i betydelig Grad.

5. Tunghørighed i saadan Grad, at den hindrer fra at høre Lyd i den Afstand, hvori det fordres af Soldaten, uden dog væsentlig at være hinderlig i Livets sædvanlige Sysler.

6. Hareskaar i ringe Grad.

7. Mangel paa alle Fortænder i Over- og Underkæben og Mangel eller i høi Grad bedærvet Tilstand af et større Antal af de andre Tænder, uden dog at Tygningen betydeligt hindres.

8. Stammende eller saadan Udtale, at Ordene ere utydelige, uden at Talen dog derved bliver uforstaaelig.

9. Tabet af begge Øren.

10. Modermærker i Ansigtet, der ere iøjnefaldende, uden aldeles at vanzire dette.

11. Skjævhals, naar Feilen alene beroer paa en Muskelsammentrækning og ikke i betydelig Grad indskrænker Halsens Bevægelighed.

12. En unaturlig Udvikling af Brystkjertelen i saadan Grad, at Bandolerets Tryk ikke taales.

13. Blodaarebrok af betydeligt Omfang eller med Svinde i selve Testiklen, uden at medføre svækket Arbejdsdygtighed.

14. Iøjnefaldende Krumning eller anden Deformitet af Over- eller Underarmbenet, uden væsentlig Formindskelse af Lemmets Brugbarhed.

15. Abnormt Længdeforhold af Armen, naar det er meget iøjnefaldende, men forresten ikke medfører Funktionsforstyrrelse. (Den ene Arm kortere eller længere end normalt).

16. Stivhed eller Slaphed i mindre Grad af Skulder, Albue eller Haandleddet, naar den ikke hindrer Armens eller Haandens almindelige Brugbarhed.

17. Slaphed eller Stivhed af Tommelfingeren, Tab af yderste Led af samme Finger, naar ikke denne derved er bleven aldeles ubrugelig.

18. Tab eller Ubrugbarhed af Pegefingern paa høire Haand.

19. Tab eller Ubrugbarhed af 2 Fingre paa een Haand, naar ikke Pegefingern er den ene af dem.

20. Seneknuder paa Haandleddet eller Fingeren af større Omfang, naar de ikke frembringe væsentlige Funktionsforstyrrelser.

21. Blodaareknuder af større Omfang uden at de dog ved deres Sæde eller Beskaffenhed skjønnes at medføre Hindring for Lemmets Brugbarhed.

22. Stivhed eller Slaphed i mindre Grad i Hofte-, Knæ- og Fodledet, naar den ikke i betydelig Grad hindrer Gangen eller Benets Styrke.

23. Skjævbenet, kalveknæet, hjulbenet, saaat Feilen bliver meget iøjnefaldende, uden dog at medføre væsentlig Hindring for Gangen.

24. Hinken eller Vralten af hvilken som helst Aarsag, naar den ikke afgiver Forhindring for en længere fortsat Gang.

25. Platfod, uden at Feilen medfører betydelig Deformitet eller forhindrer en længere fortsat Gang, naar den dog er hinderlig for den Paagjældende i at marschere.

26. Ubevægelighed af den store Tæe, Mangel af denne eller af flere andre Tæer paa een Fod, naar den ikke medfører betydelig Hindring for Gangen.

27. Mangel eller Ubevægelighed af tvende Tæer paa samme Fod, naar den ikke medfører betydelig Hindring for Gangen.

28. Krogede Tæer, overliggende Tæer, Seneknuder, naar de hindre i at marschere, uden dog at besværliggjøre den almindelige Gang.

Kilde: Lovbog for Landmanden. v/ M. Rasmussen, 5. udgave.
Odense, Miloske Boghandel, 1861.
Side 160 – 191